

Z Napoleonem i przeciw niemu Für, mit und gegen Napoleon

Von der Katzbach bis nach Paris

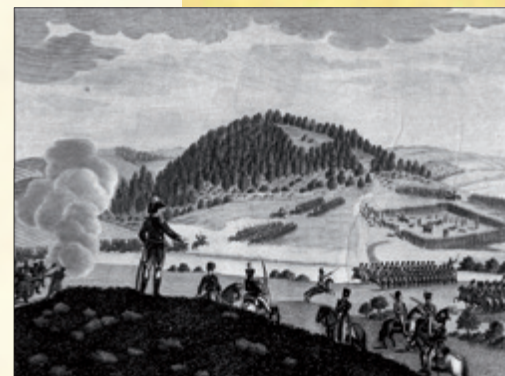
Die Demarkationslinie des im Sommer 1813 vereinbarten Waffenstillstands verlief durch Niederschlesien, von der böhmischen Grenze, dem Bober und der Katzbach folgend bis nach Breslau und die Oder entlang nach Sachsen. Die Waffenruhe bezeichnete Napoleon später als Kardinalfehler, denn in dieser Zeit hatten sich Österreich, Großbritannien und Schweden der Koalition angeschlossen. Die Verbündeten teilten ihre Streitkräfte in drei Teilmeeen ein: Die Nordarmee unter dem schwedischen Kronprinzen Bernadotte, die Schlesische Armee unter Generalfeldmarschall Blücher und die Böhmisches Armee unter Feldmarschall Schwarzenberg.

Wenige Tage nach Wiederaufnahme der Kampfhandlungen brachte die Schlacht an der Katzbach den Alliierten den ersten bedeutenden Sieg. Auf einer Höheebene südlich von Liegnitz traf am 26. August 1813 die schlesische Armee geführt von Blücher auf die französischen Truppen unter MacDonald. Die Franzosen hatten die Katzbach und die Wütende Neiße überquert und stießen auf das preußische Korps Yorcks. An der rechten Flanke wurde dieses vom russischen Heer unter General Osten-Sacken unterstützt. Die Preußen waren den Franzosen deutlich überlegen, woraufhin diese überstürzt den Rückzug antraten. Aufgrund des lange anhaltenden strömenden Regens war das Gelände unwegsam geworden und die Wütende Neiße stark angestiegen. Dies erschwerte den Rückzug der napoleonischen Truppen und erhöhte deren Verluste. Am folgenden Tag nahm die schlesische Armee die Verfolgung auf. Sie folgte den Franzosen bis nach Sachsen, wo sie mit den österreichischen Truppen zusammentraf. Am 16. Oktober 1813 kam es bei Leipzig zur entscheidenden Schlacht. Dabei standen 205.000 Mann der Alliierten, 190.000 Mann der Armee Napoleons gegenüber. Beide Seiten konnten sich trotz hoher Verluste zunächst halten. Nach drei Tagen musste sich Napoleon schließlich geschlagen geben. Seine Truppen zogen sich bis zum Rhein zurück, während die mit ihm verbündeten Rheinbundkontingente geschlossen zu den Alliierten übergangen. Das preußische Heer folgte den Franzosen über den Rhein bis nach Frankreich, wo sich die Kämpfe fortsetzten. Am 31. März 1814 zogen die Verbündeten in Paris ein und Napoleon dankte ab. Er wurde auf die Insel Elba verbannt und die Alliierten schlossen mit König Ludwig XVIII. den 1. Pariser Frieden. Als Napoleon 1815 aus dem Exil zurückkehrte, konnte er in der legendären Schlacht bei Waterloo von Engländern und Preußen geschlagen werden. Damit war der Vorherrschaft Napoleons über Europa endgültig ein Ende gesetzt.

Od Kaczawy aż do Paryża

Linia demarkacyjna rozejmu zawartego w lecie 1813 roku przebiegała przez Śląsk - od granicy Czech, zgodnie z nurtem Bobru i Kaczawy aż do Wrocławia oraz wzdłuż Odry do Saksonii. To zawieszenie broni Napoleon nazwał potem kardynalnym błędem, bowiem w tym czasie Austria, Wielka Brytania i Szwecja wsparty militarnie koalicję. Sojusznicy podzielili swoje siły zbrojne na trzy armie: Armię Północną pod dowództwem szwedzkiego następcy tronu marszałka Bernadotte, Armię Śląską feldmarszałka Blüchera oraz Armię Czeską feldmarszałka Schwarzenberga.

Kilka dni po wznowieniu działań wojennych sprzymierzeni odnieśli pierwsze znaczące zwycięstwo w bitwie nad Kaczawą. Na położonym na południe od Legnicy płaskowyżu 26 sierpnia 1813 roku dowodzona przez Blüchera Armia Śląska spotkała się z wojskami francuskimi pod dowództwem MacDonalda. Francuzi przepawili się przez Kaczawę i Nysę Szaloną i zwarli się z pruskim korpusem Yorcka. Na prawym skrzydle korpus był wspomagany przez wojska rosyjskie dowodzone przez generała Osten-Sackena. Prusacy mieli wyraźną przewagę nad Francuzami, skutkiem czego ci zaczęli się w pośpiechu wycofywać. Z powodu długotrwałych, ulewnych opadów deszczu teren bitwy stał się trudny do pokonania, a Nysa Szalona mocno przybrała. Utrudniało to odwrót wojsk napoleońskich i potęgowało ich straty. Następnego dnia Armia Śląska podjęła pościg i podążała za Francuzami aż do Saksonii, gdzie doszło do spotkania z wojskami austriackimi. 16 października 1813 roku doszło pod Lipskiem do rozstrzygającej bitwy. Naprzeciw siebie stanęło 205 000 żołnierzy wojsk sprzymierzonych oraz 190 000 armii Napoleona. Początkowo obie strony - mimo ogromnych strat - utrzymywały się na swoich pozycjach. Jednak po trzech dniach Napoleon musiał się uznać za pokonanego. Jego wojska wycofały się aż do linii Renu, podczas gdy kontyngenty Związku Reńskiego w całości przeszły na stronę sprzymierzonych. Armia pruska ruszyła za Francuzami przez Ren aż do Francji, gdzie walki były kontynuowane. 31 marca 1814 roku sojusznicy wkroczyli do Paryża i Napoleon abdykował. Został on zesłany na wyspę Elbę, a alianci zawarli z królem Ludwikiem XVIII Pierwszy Pokój Paryski. Gdy w roku 1815 Napoleon wrócił z wygnania, został pokonany przez Anglików i Prusaków w słynnej bitwie pod Waterloo. Tym samym ostatecznie skończyła się hegemonia Napoleona w Europie.

Potyczka pod Wilczą Górą k. Złotoryi, międzyryt B. Cäsandiera, Leipzig, 1814
Gefecht am Wolfsberge bei Goldberg, Kupferstich von B. Cäsandier, Leipzig, 1814

Przejście Armii Śląskiej przez Ren pod Caub 1 stycznia 1814 roku. Kopia obrazu W. Camphausena. [W:] 1813 - 1815. Illustrierte Geschichte der Befreiungskriege, Berlin 1913.
Rheinübergang der Schlesischen Armee bei Caub am 1. Januar 1814. Nach dem Gemälde von W. Camphausen. Entnommen aus: 1813 - 1815. Illustrierte Geschichte der Befreiungskriege, Berlin 1913.

Wjazd do Paryża. Heliografia Meisenbach Riffarth & Co. Berlin. [W:] Die historische Ausstellung zur Jahrhundertfeier der Freiheitskriege Breslau 1913. Wyd. Karl Masner i Erwin Hintze. II. 83.
Einzug in Paris. Heliographie Meisenbach Riffarth & Co. Berlin. Entnommen aus: Die historische Ausstellung zur Jahrhundertfeier der Freiheitskriege Breslau 1913. Hrsg. von Karl Masner und Erwin Hintze. Tafel 83.

